

17 grudnia 2019 r.

**Komunikat KNF dotyczący kary pieniężnej nałożonej na GetBack SA
w restrukturyzacji**

Komisja Nadzoru Finansowego w dniu 17 grudnia 2019 r. nałożyła na GetBack SA w restrukturyzacji z siedzibą w Warszawie (dalej „Spółka”)

- karę pieniężną w wysokości 500 tysięcy zł za naruszenia w zakresie sporządzania śródrocznych raportów okresowych za 2017 r. oraz nieterminowe przekazanie 3 raportów okresowych za 2017 r. i I kwartał 2018 r.

Stwierdzone naruszenia, jakich dopuściła się Spółka w zakresie wymienionych raportów, dotyczyły art. 56 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 623 z późn. zm., dalej „ustawa o ofercie”) oraz obejmowały:

1. zawyżenie wartości portfeli wierzytelności i wyniku finansowego na skutek nieprawidłowej wyceny w:
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I kwartał 2017 r.,
 - kwartalnej informacji finansowej za I kwartał 2017 r.,
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2017 r.,
 - skróconym sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2017 r.,
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r.,
 - skróconym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r.;
2. brak odrębnej prezentacji istotnych pozycji odmiennych pod względem rodzaju lub funkcji w przychodach w:
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I kwartał 2017 r.,
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2017 r.,
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r.;
3. niezamieszczenie rzetelnych i kompletnych ujawnień związanych z ryzykiem płynności w:
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I kwartał 2017 r.,
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za I półrocze 2017 r.,
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r.;
4. nieujawnienie informacji mogących w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji finansowej emitenta w:
 - raporcie półrocznym za I półrocze 2017 r.,
 - raporcie kwartalnym za III kwartał 2017 r.;
5. niezamieszczenie rzetelnych i kompletnych ujawnień informacji, które są istotne dla oceny możliwości realizacji zobowiązań przez emitenta w:
 - skonsolidowanym raporcie kwartalnym za I kwartał 2017 r.,
 - skonsolidowanym raporcie półrocznym za I półrocze 2017 r.,
 - raporcie półrocznym za I półrocze 2017 r.,
 - skonsolidowanym raporcie kwartalnym za III kwartał 2017 r.,

- raporcie kwartalnym za III kwartał 2017 r.;
6. brak oszacowania wartości odzyskiwalnej aktywów nabytych w wyniku nabycia spółki EGB Investment SA, pomimo istnienia przesłanek utraty wartości, czego skutkiem było rozpoznanie wartości firmy z tytułu nabycia EGB Investment SA oraz wartości niematerialnej w postaci wartości relacji z Altus TFI SA w nieuzasadnionej wysokości w:
 - skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r.;
 7. nieterminowe przekazanie Komisji, spółce prowadzącej rynek regulowany oraz do publicznej wiadomości:
 - skonsolidowanego raportu rocznego za 2017 r.,
 - raportu rocznego za 2017 r.,
 - skonsolidowanego raportu kwartalnego za I kwartał 2018 r.

Naruszenia dokonane przez GetBack SA w restrukturyzacji w związku z publikacją raportów okresowych były kluczowe z punktu widzenia odbiorców i znacząco wpłynęły na zmniejszenie wartości informacyjnej tych dokumentów. Komisja oceniła, że wszystkie zidentyfikowane naruszenia miały charakter rażący.

Zawyżanie wyceny

Działania Spółki polegały na świadomym i celowym zniekształcaniu danych prezentowanych w sprawozdaniach finansowych Spółki oraz grupy kapitałowej poprzez fałszowanie wartości posiadanych aktywów i osiąganych wyników finansowych w kolejnych okresach sprawozdawczych. Spółka nieprawidłowo wyceniała portfele wierzytelności, gdyż przeprowadzała na nich fikcyjne transakcje, które nie miały uzasadnienia ekonomicznego. W ten sposób Spółka uniknęła wyceny zgodnej z przepisami prawa i wielokrotnie zawyżyła w stopniu istotnym wartość prezentowanych aktywów oraz uzyskiwane wyniki finansowe. W wyniku sprzedaży portfeli wierzytelności, w miejsce odpisu aktualizującego wartość portfeli rozpoznawano dodatkowy zysk z ich sprzedaży, czyli sztucznie zawyżano tę pozycję. Działania skutkowały rozpoznaniem w rachunku zysków i strat zysków z przeprowadzonych operacji sprzedaży, w miejsce strat, które wynikłyby z wyceny bilansowej sprzedawanych portfeli wierzytelności. W powyższy sposób wykreowany został obraz Spółki uzyskującej zyski z podstawowej, bieżącej działalności (tj. windykacji wierzytelności), co nie było zgodne ze stanem faktycznym. Podsumowując, w raportach okresowych publikowanych w 2017 r. Spółka zawyżyła wartość aktywów i zysku netto, co mogło w znaczący sposób wpłynąć na zwiększenie atrakcyjności papierów wartościowych Spółki – w szczególności obligacji emitowanych przez nią (w tym w ramach licznych emisji prywatnych), których wartość w 2017 r. wyniosła ponad 2 mld zł.

Wprowadzająca w błąd prezentacja przychodów

Prezentacja przychodów związana z wyceną portfeli wierzytelności w sprawozdaniach finansowych również nie odpowiadała wymogom przepisów i utrudniała wyciągnięcie właściwych wniosków przez uczestników rynku kapitałowego. Zyski z transakcji sprzedaży wierzytelności nie były prawidłowo ujawniane w sprawozdaniu finansowym – Spółka ujmowała je w sposób zagregowany w pozycji „Przychody netto” sprawozdań z zysków lub strat, a w informacji dodatkowej ujmowano je w pozycji „Odzyski z portfeli wierzytelności”. Taka prezentacja sugerowała, że ujawnione kwoty przychodów to kwoty uzyskane z windykacji portfeli skorygowane o bezpośrednie koszty tej windykacji, a nie zysk ze sprzedaży portfeli. Spółka nie dzieląc pozycji „odzyski z portfeli wierzytelności” na wpłaty od osób zadłużonych i zysk ze sprzedaży wierzytelności ukryła fakt, że znaczącą część przychodów stanowi

zysk ze sprzedaży portfeli, a nie wpływy z podstawowej działalności spółki, tj. windykacji posiadanych wierzytelności.

Brak ujawnień dotyczących sytuacji płynnościowej

Jednym z kluczowych naruszeń, jakich dopuściła się Spółka było ignorowanie obowiązku publikowania rzetelnych i kompletnych ujawnień związanych z ryzykiem płynności w sprawozdaniach finansowych – w szczególności w zakresie ujawnienia analizy wymagalności zobowiązań i opisu zarządzania ryzykiem płynności. W 2017 r. Spółka przeprowadziła liczne prywatne emisje obligacji, co znacząco zwiększyło ryzyko płynnościowe i powinno zostać ujawnione, gdyż było konieczne do oceny m.in. poziomu ryzyka przez obligatariuszy. Niebagatelny wpływ na ocenę ryzyka płynności miało także nieujawnianie przez Spółkę informacji dotyczących przyznawanego nabywcom obligacji prawa żądania wcześniejszego wykupu (opcji PUT) – w szczególności pod kątem terminów spodziewanych wpływów środków pieniężnych i ewentualnego braku dopasowania ich do terminów spodziewanych wpływów z posiadanych aktywów. Ponadto zakres informacji dotyczących gwarancji w umowach zawieranych przez Spółkę nie zawierał kwestii, które były istotne dla ryzyka płynności. Spółka nie ujawniała wymaganych informacji ilościowych, a informacje jakościowe nie obejmowały istotnych kwestii mających znaczenie dla oceny ryzyka płynności. Dotyczyło to w szczególności finansowania się Spółki długiem średnioterminowym (emisja obligacji 2-3 letnich) oraz krzywych odzysków wierzytelności, zakładających okresy dłuższe np. 10 letnie, co w przypadku znacznej koncentracji terminów wymagalności zobowiązań mogło powodować problemy płynnościowe.

Wyczerpujący i adekwatny opis zarządzania ryzykiem płynności był tym bardziej kluczowy (mimo informacji podanej przez Spółkę w raportach za okresy śródroczne 2017 r.), że zasady zarządzania ryzykiem w grupie kapitałowej GetBack nie uległy istotnej zmianie w stosunku do stanu opisanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2016 r., które nie podlegało publikacji zgodnie z ustawą o ofercie. Sytuacja finansowa Spółki i grupy kapitałowej w I półroczu 2017 r. była bardzo trudna i ryzyko płynnościowe zmaterializowało się już w I kwartale 2017 r., zaś inwestorzy nie uzyskali adekwatnych informacji w tym zakresie, do których dostęp gwarantują im przepisy prawa, gdyż ujawnienia w przedmiotowych raportach okresowych w żaden sposób nie odzwierciedlały faktycznego poziomu ryzyka i stanu faktycznego w obszarze płynności.

Brak informacji koniecznej do właściwej oceny sytuacji finansowej

Spółka nie ujawniła informacji mogących w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji finansowej GetBack SA oraz informacji o opcjach PUT wbudowanych w instrumenty finansowe emitowane przez spółkę, mimo iż na koniec I półrocza i na koniec III kwartału 2017 r. zobowiązania krótkoterminowe przewyższały aktywa obrotowe, a przepływy netto z działalności operacyjnej były ujemne. W takiej sytuacji możliwość wystąpienia konieczności wypłat z tytułu przedmiotowych opcji aktualizowała się i w ocenie Komisji mogła znacząco wpłynąć na sytuację finansową Spółki.

Brak kompletnych i rzetelnych informacji dotyczących zobowiązań

Spółka naruszyła obowiązki informacyjne poprzez brak ujawnienia kompletnych i rzetelnych informacji istotnych dla możliwości realizacji zobowiązań finansowych. Spółka emitując kolejne serie obligacji była świadoma zachwiania równowagi pomiędzy terminami spływu należności oraz terminami wymagalności zobowiązań oraz tego, że warunkiem ich spłaty będą kolejne emisje obligacji i ich dojście do skutku. Co więcej większość emisji stanowiły emisje prywatne, niepodlegające nadzorowi. Spółka

nie podała informacji o opcjach PUT wbudowanych w te obligacje, nie podała także informacji dotyczących zobowiązań wynikających z umów o charakterze gwarancyjnym. Informacje te są istotne ze względu na potencjalną wartość zobowiązań lub możliwe terminy ich wystąpienia, a w konsekwencji także dla oceny możliwości realizacji już zaciągniętych zobowiązań. W przypadku Spółki ryzyko związane z płynnością i możliwością regulowania zobowiązań należało uznać za najważniejsze. Jednakże Spółka ujawniła opis ryzyk w sposób nieadekwatny i zbyt ogólnikowy, co spowodowało zniekształcenie faktycznego obrazu sytuacji grupy kapitałowej oraz brak możliwości dokonania właściwej oceny w zakresie jej wywiązywania się ze zobowiązań, w tym zobowiązań wynikających z emisji obligacji.

Ponadto biorąc pod uwagę działania Spółki na portfelach wierzytelności i ich nieprawidłową wycenę, a także wystąpienie sytuacji niewypłacalności, należy stwierdzić, że ujawnienia mające znaczenie dla możliwości realizacji zobowiązań w żaden sposób nie odzwierciedlały stanu faktycznego dotyczącego sytuacji finansowo-majątkowej Spółki.

Nierzetelna wycena EGB Investments SA

Spółka rozpoznała wartość firmy z tytułu nabycia EGB Investments SA i relacji z Altus TFI SA w nieuzasadnionej wysokości w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2017 r. Dodatkowo niezgodnie ze stanem faktycznym stwierdziła w tym raporcie, że nie występowały przesłanki utraty wartości wartości firmy z tytułu nabycia EGB Investments SA

Spółka niewłaściwie wykonywała wynikające z ustawy o ofercie obowiązki informacyjne, doprowadzając do sytuacji, w której uczestnicy rynku kapitałowego dysponowali niekompletnymi, nierzetelnymi i niezgodnymi ze stanem faktycznym informacjami. Skutkowało to błędną oceną sytuacji finansowej Spółki oraz rażąco naruszało interes inwestorów. Komisja podkreśla, że do podstawowych, a zarazem kluczowych obowiązków emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym należy wypełnianie ciążących na nich obowiązków informacyjnych, w tym m.in. przekazywanie w terminach ściśle określonych przez powszechnie obowiązujące przepisy, KNF, spółce prowadzącej rynek regulowany oraz do publicznej wiadomości raportów okresowych, prezentujących kompleksowy obraz emitenta i będących wiarygodnym źródłem danych na temat jego sytuacji finansowej. Raporty okresowe stanowią dla inwestorów istotne źródło informacji finansowych i niefinansowych. Terminowa i należyta publikacja tych informacji pozwala zachować równowagę informacyjną na rynku kapitałowym i stanowi o jego transparentności.

Maksymalny wymiar kary pieniężnej za naruszenia opisane powyżej wynosi 5 000 000 zł albo równowartość 5% całkowitego rocznego przychodu wykazanego w ostatnim zbadanym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok obrotowy, jeżeli przekracza ona 5 000 000 zł.

Kara jest niższa od maksymalnej z uwagi na uwzględnienie przez Komisję sytuacji finansowej podmiotu oraz okoliczności związanych z postępowaniem układowym, w tym z zabezpieczeniem interesu wierzycieli układowych Spółki.

Komisja może również wydać decyzję o wykluczeniu papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym albo nałożyć karę pieniężną w wysokości, o której mowa powyżej, albo zastosować obie sankcje łącznie. Komisja nie zastosowała jednak kary wykluczenia papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym, gdyż skutki wykluczenia dotknęłyby większości interesariuszy Spółki. Oznaczałoby to

brak dostępności do informacji publikowanych na podstawie raportów bieżących i okresowych Spółki, co w praktyce skutkowałoby brakiem na rynku jakichkolwiek informacji o GetBack SA pozwalających na ocenę sytuacji finansowej i majątkowej Emitenta i jego grupy kapitałowej w szczególności przez wierzycieli układowych Spółki (w dniu 6 czerwca 2019 r. sąd restrukturyzacyjny zatwierdził zawarcie układu Spółki z wierzycielami; postanowienie o zatwierdzeniu układu nie jest prawomocne).

Komisja przypomina, że w przypadku naruszenia przez emitentów papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym obowiązków informacyjnych polegających na publikowaniu raportów okresowych istnieje również możliwość ukarania osób, które w czasie naruszenia sprawowały funkcję członka zarządu lub rady nadzorczej. W takim przypadku kara pieniężna wynosi maksymalnie 1 000 000 zł – w stosunku do członka zarządu oraz 100 000 zł – w stosunku do członka rady nadzorczej.